

Adresseinformasjon fylles inn ved ekspedering. Se mottakerliste nedenfor.

Vår ref:
22/00730-1

Saksbehandler:
Thov Midtsund Nordbø

Dato:
16. september 2022

Barneombudet ber KS styrke arbeidet med ungdomsstraff og ungdomsoppfølging

Barneombudet viser til møte 13. september 2022 om ungdomsstraff og ungdomsoppfølging.

Våre undersøkelser viser at det er et behov for å løse utfordringer knyttet til tiltak og organisering av straffereaksjonene ungdomsstraff og ungdomsoppfølging i kommunene. I dette brevet ønsker vi å oppsummere våre innspill og anbefalinger til KS.

Kommunene er pålagt et ansvar for å levere tiltak i ungdomsstraff og ungdomsoppfølging som ikke fremkommer tydelig av gjeldende lovverk.

Innføring av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging i 2014 er en oppfølging av forpliktelsene om fengsel som siste utvei i barnekonvensjonen art. 37. De alternative straffereaksjonene skiller seg fra tradisjonell straff ved at lovverket forutsetter at kommunene tar et ansvar for innholdet i straffegjennomføringen.

Barn som tidligere fikk straff i regi av kriminalomsorgen, skal nå få tett oppfølging med kontrollerende og støttende tiltak i sin bostedskommune. Ansvaret for å koordinere straffereaksjonene er lagt til konfliktrådene. Siden de ikke har egne tiltak utover gjenopprettende prosess (meklingsmøte) er det forutsatt i lovgivningen at kommunene skal levere individuelt tilpassede tiltak til unge som gjennomfører ungdomsstraff eller ungdomsoppfølging. Etter vårt syn ble ikke innføringen av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging tilstrekkelig utredet, og kommunene ble gitt ansvar for en ny målgruppe uten at det ble tydelig adressert.

Nordlandsforskning's følgeevaluering av ungdomsstraff og ungdomsoppfølging viser at mange unge lovbrutere får god hjelp, men at det er behov for justeringer. Det mangler blant tiltak å fylle innholdet i straffen med, og det tar for lang tid mellom lovbrudd og oppfølgingen

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo

av dette.¹ Etter vårt syn er de fremste utfordringene i dag mangel på tverrsektorielt samarbeid og at det er stor variasjon i hvilke tiltak som er tilgjengelig i ungdommens bostedskommune.

KS bør engasjere seg i Justisdepartementets arbeid med justering av lovverket for ungdomsstraff og ungdomsoppfølging.

Justisdepartementet kom høsten 2020 med forslag til endringer i konfliktrådsloven. Etter vår vurdering står fortsatt hovedutfordringen uløst: innholdet i straffen er fortsatt for avhengig av hvor ungdommen bor i landet. Siden det er i kommunene det kriminalitetsforebyggende arbeidet skal foregå, mener vi det er svært uheldig at verken KS eller kommunene ble oppført som høringsinstanser. Dette påpeker KS selv i sitt høringssvar.

Justisdepartementet jobber fortsatt med lovendringene knyttet til straffereaksjonene. Barneombudet oppfordrer KS til å gå i dialog med departementet for å sikre økt kunnskap om hva som hemmer og fremmer kommunenes arbeid på dette området.

KS bør kartlegge eventuelle problemstillinger ved at kommunene er pålagt sentral rolle i straffegjennomføring.

Barneombudet ser et behov for at KS sammen med sine medlemmer kartlegger eventuelle praktiske, prinsipielle eller økonomiske problemstillinger ved kommunens rolle som tiltaksleverandør i straffegjennomføring. Vi mener det er avgjørende at KS gir tydelige signaler til sentrale myndigheter dersom det identifiseres utfordringer knyttet til tjenestetilbud eller organiseringen av straffereaksjonene.

Vi ser fra tid til annen eksempler på at kommunene pålegges nye oppgaver som ikke er tilstrekkelig konsekvensutredet. For barn i konflikt med loven har kommunene de siste årene fått et langt større ansvar, både knyttet til overnevnte ungdomsreaksjoner, og senest etablering av rådgivende enheter for narkotikasaker. Skal straffereaksjonene kunne fungere slik de er ment, er det etter vårt syn viktig at det etableres en struktur for samarbeid mellom statlig og lokalt nivå som sikrer at erfaringer og kunnskap deles.

Vi håper våre innspill fører til at KS prioriterer å se nærmere på utfordringene vi her reiser. Vi bidrar gjerne i arbeidet på dette området.

Med vennlig hilsen

---

¹ Nordlandsforskning (2019), «Mellom straff og hjelp»:
<https://www.nordlandsforskning.no/sites/default/files/files/NF-rapport%202-2019.pdf>

Inga Bejer Engh
barneombud

Thov Midtsund Nordbø
Seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur.

Mottakerliste

KS - Kommunesektorens organisasjon

KS - Kommunesektorens organisasjon, Jon Qvortrup

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889 Youngstorget,
0028 Oslo